

Leunus van Lieren

“Ik ben zeker niet het braafste jongetje van de klas geweest”

Het was voor Leunus van Lieren een behoorlijke verrassing dat uitgerekend hij werd uitgeroepen tot Fokker van het Jaar 2017. De teller staat inmiddels op 22 Grand Prix-paarden en hoewel dat aantal nog steeds groeit, is de titel de terechte bekroning op zijn werk.

TEKST: STEEF ROEST • BEELD: DIRK CAREMANS

“Het is een misvatting dat een dressuurpaard heet moet zijn.”

“Ik werd met een smoesje naar Ermelo gelokt, want eigenlijk ben ik niet zo’n keuringsman”, blikt Leunus terug. “Aanvankelijk was ik dus niet van plan om naar de KWPN Kampioenschappen te gaan, maar ik liet me overhalen. Terwijl ik nietsvermoedend op de tribune zat, hoorde ik opeens mijn naam omgeroepen worden en kwamen mijn paarden de baan binnen. Het verbaasde me ook wel wat, want ik ben zeker niet het braafste jongetje van de klas geweest. Ik heb altijd mijn eigen pad gevolgd. Al ben ik wel dankbaar dat mijn fokkerijprestaties gewaardeerd worden.”

Paardenbloed

Het was niet vanzelfsprekend dat Leunus zijn leven zou wijden aan de dressuursport en

-fokkerij, al zat het er wel al vroegtijdig in. “Op achtjarige leeftijd vroeg men aan mij wat ik wilde worden. ‘Paardenfokker’, zei ik vol overtuiging en dat leverde gelach op. Pas veel later begreep ik dat er meer paardenbloed in de aderen van mijn familie stroomde. Op achttienjarige leeftijd nam ik mijn eerste lessen en al vrij snel legde ik me toe op de dressuursport. Ik heb

ook wel gesprongen, maar als ik dan aan het rijden was, vond ik dat bijvoorbeeld eerst de zijgangen wat beter moesten en zo werd het al snel een dressuurpaard.”

Double Dutch

De titel Fokker van het Jaar was niet het enige succes voor Van Lieren, want dit voorjaar werd de

Johnson-zoon Hexagon's Double Dutch erkend voor de KWPN-fokkerij. De hengst liep met acht jaar, volgens Leunus 'op zijn sloffen', Grand Prix met stalamazone Thamar Zweistra. Niet alleen zijn vader Johnson en vadersvader Jazz liepen succesvol op het hoogste niveau, vooral de moederlijn ademt Grand Prix. Zijn moeder Ushimanda, een nazaat van de Grand Prix-hengst

Het aanparen van bewezen Grand Prix-bloed, zoals hier zichtbaar bij de Grand Prix-merrie Vinegra Utopia (v.Negro) en haar hengstveulen van Double Dutch, maakte Leunus van Lieren Fokker van het Jaar 2017.

“In de dressuursport denken we dat een keuringskampioen een Grand Prix-paard gaat brengen.”

De Johnson-zoon Double Dutch komt uit een moederlijn die Grand Prix ademt en is met Thamar Zweistra opgenomen in het B-kader.

Rubiquil en een volle zus van het Grand Prix-paard Roumanda, is keur en bereikte het ZZ-Licht. Zij komt voort uit de Grand Prix-merrie Latamanda, een dochter van de Grand Prix-hengst Matador II. Grootmoeder Indiamanda (v. Sultan) kwam ook van start in de zwaarste klasse.

Prestatiefokkerij

“Als we vooruit willen in de fokkerij moeten dit soort hengsten de kans krijgen”, meent Leunus. “Kijk maar naar de springuitslagen, al die GP-paarden stammen af van hengsten die zelf ook goed gepresteerd hebben. Ze moeten het zelf kunnen om het te kunnen brengen. In de dressuursport denken we teveel dat een keuringskampioen een Grand Prix-paard gaat brengen. Ik geloof daar niet in. We moeten niet denken dat hengsten iets brengen wat ze zelf niet zijn. Natuurlijk kan er eens een goed paard ontstaan uit gewoon bloed, maar gemiddeld genomen moet een vaderdier het echt zelf kunnen. Hexagon's Double Dutch heeft al een aantal mooie scores neer weten te zetten. Hij heeft zoveel actie in de benen, Double Dutch kan klein en groot bewegen. Oefeningen die voor een normaal paard lastig zijn, gaan Double Dutch met het grootste gemak af. Ik denk dat hij een hele grote kan worden. Het is niet alleen in zijn lijf een atleet, maar hij wil ook werken. Dat hebben we nodig in Neder-

LEUNUS VAN LIEREN

Een veelzijdige paardenman met een brede interesse, maar vooral bekend door de talloze paarden die hij naar het hoogste niveau bracht. Leunus van Lieren (1953) werkte begin jaren '70 bij Jan Nijland, die in Den Dolder een dressuurstal runde. Hoewel hij zichzelf als 'self made' beschouwt, stak hij ook veel op van toptainers als Reiner Klimke, Johann Hinneman en George Theodorescu. Van Lieren werd met de Burggraaf-hengst Hexagon's Louisville Nederlands kampioen in de zwaarste klasse. Als trainer kent hij vooral bekendheid door het grote aantal ruiters dat met ogenschijnlijk gemak het hoogste niveau weet te bereiken. Zoon Laurens was met de door Leunus gefokte Ollright (v. Rubiquil) goed voor Europees teamgoud, WK-brons en een zesde plaats in de wereldbekerfinale. Stalamazone Thamar Zweistra leidde onder zijn toezicht talloze paarden op en is nu met Hexagon's Double Dutch (v. Rubiquil) lid van het B-kader. Oud-stalamazones Dinja van Liere, Jeanine Nieuwenhuis, Raz Nitzani en Jessica en Chantal Nijppes bereikten met Leunus' begeleiding de Zwarte Tour.

land: paarden die het willen doen. Alles wat uit deze stam komt, wil werken.”

Amanda

De stam waar Leunus over praat is de Mandastam. Een groot gedeelte van de successen van Stal Hexagon vindt zijn basis in de Doruto-merrie Amanda (uit I. Agnes van Epos, fokker

P. Veldman uit Callantsoog). Is het toeval dat juist die merrie zoveel prestatie bracht? “Ik ben Doruto-fan, want daar kwamen dressuurpaarden van. Ik zocht heel bewust naar een Doruto-merrie. Al kon ik vooraf niet weten dat ze zo zou vererven, daar heb ik geluk mee gehad. Ik vond het wel belangrijk om te weten hoe de moeder van Amanda was. Het bijzondere aan nakomelingen uit deze stam is dat ze niet zadelmak gemaakt hoeven te worden, ze lijken allemaal zadelmak geboren.” Met maar liefst zeven Grand Prix-paarden en een rij aan beter presterende sportpaarden, laat Amanda met haar Mandastam een forse erfenis na.

Kansen optimaliseren

“De kansen worden hier voor elk paard geoptimaliseerd, dat gebeurt natuurlijk lang niet overal. Als ik niet zelf de opfok had gedaan en ik had niet zelf op die paarden gezeten, had ik geen 22 Grand Prix-paarden overgehouden.” De vraag die opkomt is hoe groot de factor africhting is, met de doorgewinterde Grand Prix-ruiters van Stal Hexagon die de scholing op zich nemen en daar heeft Leunus een pasklaar antwoord op. “We hebben absoluut kwaliteitsvolle merries nodig, maar dat zijn voor mij niet altijd de kwaliteiten die anderen mij voorschrijven. Bij mij gaat het veel meer om de intrinsieke capaciteiten van een dressuurpaard. Wil hij het doen? Exterieur is van ondergeschikt belang als

STAL HEXAGON

Stal Hexagon is gevestigd in het Zeeuwse Schore. De stalnaam verwijst naar een zeshoek die staat voor de zes pilaren waar de stal op rust: dressuurtraining, pensionstalling, hengstenhouderij, fokkerij, africhting en de hoefmederij. De accommodatie is voorzien van twee binnenbanen. De baan van 15x30 meter wordt vooral gebruikt voor zadelmak maken en longeren. De baan van 20x60 meter is voorzien van een twee spiegelwanden en heeft een dak dat open kan bij zonnig weer en automatisch sluit bij regenval. De stapmolen is eveneens overdekt en is voorzien van een longercirkel. Stal Hexagon heeft een buitenbaan van 20x60 meter. De paarden kunnen in een aantal paddocks en weides naar buiten en de accommodatie is voorzien van een eigen ruiterspad.

een dressuurpaard het wil doen. Daarnaast denk ik dat de beoordeling van het exterieur ondergeschikt is aan spierbeheersing en souplesse”, licht de geroutineerde trainer toe. “Dat zie je niet altijd op een keuring, maar dat is wel waar je mee moet werken.”

Fokkerijfilosofie

Wat hebben die 22 zelfgefokte Grand Prix-paarden gemeen? “Uit sommige merriestammen heb je zowel goede tuigpaarden, springpaarden als dressuurpaarden. Wat is de gemeenschappelijke factor in die disciplines? Je hebt bepaalde merries waar paarden uitkomen die willen werken. Dat willen presteren is heel belangrijk en dat hebben al die 22 paarden wel. Mijn fokkerijfilosofie is eigenlijk heel simpel: als ze het goed doen en ze willen meewerken, mogen ze meedoen. Als ze niet mee willen werken, of ze kunnen het niet, dan mogen ze ook niet

“Een goed dressuurpaard is reactief en gevoelig op de hulpen.”

Kaygo (v. Capri Sonne jr.) gaat via de ZZ-Zwaar-merrie Filamanda (v. Westpoint) terug op de moeder van Double Dutch. De hengst is aangewezen voor de tweede bezichting.

Leunus van Lieren over de aankoop van stammoeder Amanda: "Ik zocht heel bewust naar een Doruto-merrie, want daar kwamen dressuurpaarden van."

meedoen in de fokkerij. Ik denk ook dat ik in mijn eentje qua karakter al verder ben. Bepaalde bloedlijnen komen er bij mij gewoon niet in. Als ik weet dat ze niet eerlijk zijn, of niet willen, haak ik al af."

Strikt

Leunus is strikt in het naleven van zijn eigen filosofie en schuwt ook niet om een voorbeeld aan te halen van een kwaliteitsvolle hengst die al tot het hoogste niveau was afgericht. "Op het moment dat het moest gebeuren, gooide dat paard de handdoek in de ring. Ik heb er nog een half jaar energie in gestopt, maar het kwam niet goed. Ik heb niet alleen afscheid genomen van die hengst, maar ook van de nakomelingen die ik al had staan. Ook als ze toch veel kwaliteit leken te hebben. Dat kost veel geld op zo'n moment, maar ik wil niet over tien jaar nog eens een paard tegenkomen met zo'n karakter."

Correctheid

Hoe belangrijk is correctheid voor de Fokker van het Jaar? "Correctheid is met het oog op de duurzaamheid wel heel belangrijk. Scheve belasting betekent extra slijtage. Een paard moet recht afwikkelen en recht landen, dat werkt zeker mee om een sportpaard heel te houden. Als je een paard hebt dat scheef staat, is

het jammer en moet je ermee leven, maar het is zeker iets wat ik liever niet zie. Het is wel iets om op te letten in de Nederlandse fokkerij. Een Engelsman verkoopt je bijvoorbeeld niet zomaar een paard dat maait."

Rubiquil

Elf van de 22 Grand Prix-paarden stammen af van de Rubinstein I-zoon Rubiquil (uit Aqiela keur prest van Roemer). Van Lieren roemt de hengst om zijn werkwillige karakter. "Ik maakte hem als driejarige zadelmak en hij deed alles op eerste aanvraag." Met zoon Laurens bemachtigde Rubiquil teamgoud en -zilver met het Junioren- en Young Riders-team en op negenjarige leeftijd volgt de overstap naar de zwaarste klasse. Later brengt ook Tamar Zweistra de hengst uit op het hoogste niveau. In de fokkerij is Leunus de eerste jaren aftastend. Hij wil zeker weten hoe zijn hengst fokt en probeert Rubiquil op één van zijn merries. Dat blijkt een voltreffer, want dat is het latere teampaard Ollright. Daarna volgt in combinatie met stammoeder Amanda het Lichte Tour-paard Parmanda. Als in 1998 het U25-kaderpaard Roumanda wordt geboren is Van Lieren overtuigd van zijn hengst en zet hij hem volop in voor zijn eigen fokkerij. In 2002 wordt de hengst erkend voor de KWPN-fokkerij.

Louisville

De bij het KWPN-NA-goedgekeurde Hexagon's Louisville (Burggraaf uit Wenda keur prest van Vesins xx, fokker Jack Wouters uit Alphen) neemt eveneens een prominente plek in binnen de Hexagon-fokkerij. Leunus koopt Louisville als vierjarige en al snel blijkt dat de grote bruine gevoelig op de hulpen is, een eigenschap die Leunus weet te waarderen. "Een dressuurpaard hoeft niet heet te zijn, dat is een aanname die teveel wordt gedaan. Een goed dressuurpaard is reactief. Zo'n paard reageert van nature op je been. Louisville was heel braaf, je kon hem in het gangpad zetten met merries aan weerszijden. In het werk was hij gevoelig op zijn lijf, zodra je in het zadel plaatsnam ging de motor aan." Met acht jaar kwam Louisville uit op het hoogste niveau, totdat Karin Offield, bekend van de aankoop van Edward Gal's Lingham, de hengst aanschafte. Na zes jaar op Amerikaanse bodem keert Louisville terug op de stal die hem groot heeft gemaakt. In de Hexagon-fokkerij is Louisville regelmatig gekruist met Rubiquil. De hengst laat een flink aantal sportpaarden na, waarvan Welnetta en Zodinde de bekendste zijn.

Andere merrielijnen

Hoewel de Manda-stam de meest bekende is, gebruikt Van Lieren ook nog andere merries

Ushimanda, de moeder van Double Dutch, bracht dit jaar een veulen van Glock's Toto Jr.

DE 22 ZELFGEFOKTE GRAND PRIX-PAARDEN

- Kyrain (v.Cyrain)
- Rubiquil (v.Rubinstein I)
- Indiamanda (v.Sultan)
- Latamanda (v.Matador)
- Mantra (v.Matador)
- Ollright (v.Rubiquil)
- Replay (v.Rubiquil)
- Roumanda (v.Rubiquil)
- Sinderella (v.Rubiquil)
- Tweety (v.Rubiquil)
- Truman (v.Rubiquil)
- Truemanda (v.Rubiquil)
- Update (v.Rubiquil)
- Variety (v.Rubiquil)
- Welnetta (v.Louisville)
- Zodinde (v.Louisville)
- Baldacci (v.Havidoff)
- Banderas (v.Radetzky)
- Double Dutch (v.Johnson)
- Certainty (v.Briar)
- Conquest (v.Rubiquil)

voor zijn fokkerij, waarin prestatie en een werkwillem karakter voorop staan en hij het gebruik zijn eigen hengsten niet uit de weg gaat. Zo wordt bijvoorbeeld Hexagon's Double Dutch gebruikt voor Vinegra Utopia (Negro uit Adonia Utopia van De Niro, fokker Henri van Gils uit Meerhout), het voormalige Grand Prix-paard van stalamazone Zweistra, wat Miss Dutch Utopia oplevert. De stam van de in 1983 geboren Beauty (v.Doruto) bracht in combinatie met Havidoff het Grand Prix-paard Baldacci en met behulp van eigen hengsten Zorion en Truppa komt uit deze lijn ook het Grand Prix-paard Denzel voort. Ook de Grand Prix-paarden Welnetta en Zodinde komen uit eigen merrielijnen en de Ella-lijn is verantwoordelijk voor de Zwarte Tour-paarden Truppa en Sinderella, beiden afstammend van Rubiquil.

Spaanders

Waar gehakt wordt, vallen spaanders, luidt het gezegde. Als we vragen naar de fouten die Van Lieren heeft gemaakt in zijn fokkerij, legt hij uit dat het succes grotendeels voorkomt uit de omstandigheden optimaliseren. "Wij doen er alles aan om de kansen van elk paard optimaal te benutten. In het verleden besteedden we de opfok wel eens uit en hadden we net wat teveel vertrouwen in anderen. Tegenwoordig doen we het zelf en omdat de paarden dagelijks in handen komen, is het eerste stuk van de africhting alweer een stukje makkelijker."

Ook op het gebied van hengstenkeuze ging de trainer weleens de mist in. “Ik had een Eufraatmerrie in de tijd dat Doruto nog dekte. Uit de combinatie van Doruto x Eufraat zijn heel veel Grand Prix-paarden gekomen. Ik dekte die merrie met een andere hengst, terwijl ik zo’n goede merrie met een geweldig bewegingsmechanisme had. Dat zou me nu minder snel overkomen.”

Hengstenkeuze

Buiten zijn eigen Grand Prix-hengsten schuwt van Lieren niet om andere Grand Prix-hengsten te gebruiken. Zo gebruikte hij Briar van Jan Brink, Diamond Hit van Emma Hindle, Desperados van Kristina Sprehe en Ekwador van de Poolse Katarzyna Milczarek. “Ekwador liep op zijn achtste jaar zijn eerste Grand Prix en viel op met zijn manier van piafferen, daar dekte ik graag mee.” Wereldkampioen Totilas trok zijn speciale aandacht, omdat hij vindt dat de Gribaldi-zoon zich zo ontzettend goed liet bewerken. “Totilas was echt aan het werk. Dat beviel me en daarom heb ik hem gebruikt.” Uit de Grand Prixmerrie Hexagon’s Zondinde (v.Louisville) komt Godinde; de combinatie met de Lichte Tourmerrie Wonderella (v.Louisville) levert Glamourella op. “Omdat ik het Totilas-bloed wilde verankeren, heb ik beide merries met Glock’s Toto Jr. gedekt. Die zag ik bij Edward op stal en dat vond ik ook een bewerkbare hengst.”

Negro-zoon Innuendo, ook afkomstig uit de moeder van Double Dutch, behoort tot de jongere generatie toekomstpaarden.

Bijzonder is de keuze voor Capri Sonne Jr. Deze Rhodium-zoon won onder voormalig stalamazone Dinja van Liere in de Lichte Tour alles wat er te winnen viel, maar is met zijn nieuwe eigenaresse nog niet op het hoogste niveau gestart. Van Lieren gebruikte de hengst veelvuldig en prijst de voormalig Nederlands kampioen om zijn uitmuntende karakter. “De Capri Sonne Jr.’s lijken op hun moeder. Wat hij verbeterd is de galop en ze hebben meer kap”, motiveert hij zijn keuze.

Jonge fokkers

“Praat met oudere fokkers, laat ze maar vertellen hoe zij het hebben gedaan. Vergeet alleen niet om zelf kritisch te zijn. Blijf zelf goed nadenken, in plaats van zomaar de massa volgen”, reageert Leunus onmiddellijk als gevraagd wordt wat voor adviezen hij voor jonge fokkers heeft. “Niet zomaar iets doen omdat je iets gehoord hebt, of omdat de praat goed zou zijn. Je moet zelf kijken naar de resultaten en je eigen criteria toetsen. Wees ook kritisch op je eigen materiaal. Is het niet goed genoeg? Jammer, maar neem afscheid. Dat kost geld, maar doorgaan met minder materiaal kost dat net zo goed”, sluit de veelzijdige paardenman af. ●

Capri’s Jim Beam is een zoon van Capri Sonne Jr. Van Lieren gebruikte Capri Sonne Jr. veelvuldig en prijst de voormalig Nederlands kampioen om zijn uitmuntende karakter.